

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING (EU) 2020/461

av den 30 mars 2020

om ändring av rådets förordning (EG) nr 2012/2002 i syfte att ge ekonomiskt bistånd till medlemsstater och länder som förhandlar om anslutning till unionen som är allvarligt drabbade av ett större hot mot folkhälsan

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DENNA FÖRORDNING

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artikel 175 tredje stycket och artikel 212.2,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag,

efter översändande av utkastet till lagstiftningsakt till de nationella parlamenten,

efter att ha hört Europeiska ekonomiska och sociala kommittén,

efter att ha hört Regionkommittén,

i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet ⁽¹⁾, och

av följande skäl:

- (1) Europeiska unionens solidaritetsfond (*fonden*) inrättades genom rådets förordning (EG) nr 2012/2002 ⁽²⁾. Fonden inrättades för att ge ekonomiskt bistånd till medlemsstater efter stora katastrofer som ett handfast tecken på europeisk solidaritet i nödsituationer.
- (2) I händelse av större hot mot folkhälsan bör unionen visa sin solidaritet med berörda medlemsstater och den berörda befolkningen genom att tillhandahålla ekonomiskt bistånd för att hjälpa den drabbade befolkningen, bidra till en snabb återgång till normala levnadsvillkor i de drabbade regionerna och begränsa spridningen av smittsamma sjukdomar.
- (3) Unionen bör också i händelse av större hot mot folkhälsan visa solidaritet med de länder som förhandlar om anslutning till unionen.
- (4) En större kris kan uppstå till följd av hot mot folkhälsan, särskilt en officiellt utlyst viruspandemi. Fonden gör det möjligt för unionen att bidra till att räddningstjänster mobiliseras för att tillgodose människors akuta behov och bidra till återställande på kort sikt av förstörd viktig infrastruktur så att ekonomisk aktivitet kan återupptas i de katastrofdrabbade regionerna. Fonden är emellertid för närvarande begränsad till naturkatastrofer som orsakar fysiska skador och omfattar inte större katastrofer orsakade av biologiska risker. Åtgärder bör vidtas för att göra det möjligt för unionen att ingripa vid större hot mot folkhälsan.
- (5) Syftet med de åtgärder som vidtas är att komplettera de berörda staternas egna insatser i sådana fall där verkningarna av en kris är så allvarliga att dessa stater inte klarar av att hantera situationen enbart med sina egna resurser. Eftersom detta mål inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna utan snarare, på grund av åtgärdens omfattning och verkningar, kan uppnås bättre på unionsnivå, kan unionen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget om Europeiska unionen (EU-fördraget). I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går denna förordning inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå detta mål.
- (6) I enlighet med subsidiaritetsprincipen bör åtgärder enligt denna förordning begränsas till större hot mot folkhälsan. Dessa hot bör definieras på grundval av de offentliga utgifter som är nödvändiga för att hantera dem.

⁽¹⁾ Europaparlamentets ståndpunkt av den 26 mars 2020 (ännu inte offentliggjord i EUT) och rådets beslut av den 30 mars 2020.

⁽²⁾ Rådets förordning (EG) nr 2012/2002 av den 11 november 2002 om inrättande av Europeiska unionens solidaritetsfond (EGT L 311, 14.11.2002, s. 3).

- (7) Unionens bistånd bör komplettera de berörda staternas egna insatser och användas för att täcka en del av de offentliga utgifter som anslagits för de mest väsentliga nödsatserna i samband med nödsituationen.
- (8) I enlighet med subsidiaritetsprincipen bör bistånd från unionen bara beviljas på grundval av en ansökan från den drabbade staten. Kommissionen bör se till att de ansökningar som staterna lämnar in behandlas likvärdigt.
- (9) Kommissionen bör snabbt kunna besluta om att anslå särskilda medel och ta dem i anspråk så fort som möjligt. De befintliga bestämmelserna för förskottsbetalningar bör därför stärkas genom att beloppen ökas.
- (10) Denna förordning är av brådskande karaktär och bör träda i kraft dagen efter det att den har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.
- (11) Med tanke på covid-19-utbrottet och det brådskande behovet av att hantera den därmed förknippade folkhälsokrisen, har det ansetts lämpligt att föreskriva ett undantag från den åttaveckorsperiod som avses i artikel 4 i protokoll nr 1 om de nationella parlamentens roll i Europeiska unionen, fogat till EU-fördraget, fördraget om Europeiska unionens funktionssätt och fördraget om upprättandet av Europeiska atomenergigemenskapen.
- (12) Förordning (EG) nr 2012/2002 bör därför ändras i enlighet med detta.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Förordning (EG) nr 2012/2002 ska ändras på följande sätt:

1. Artikel 2 ska ersättas med följande:

"Artikel 2

1. Efter ansökan av en medlemsstat eller ett land med vilket det pågår förhandlingar om anslutning till unionen, nedan kallad bidragsberättigad stat, kan bistånd från fonden frigöras, när allvarliga återverkningar på levnadsvillkoren, folkhälsan, miljön eller ekonomin inträffar i en eller flera regioner i den bidragsberättigade staten till följd av

- a) en större eller regional naturkatastrof på denna bidragsberättigade stats territorium eller en angränsande bidragsberättigad stats territorium, eller
- b) ett större hot mot folkhälsan på denna bidragsberättigade stats territorium.

Direkta skador som en direkt följd av en naturkatastrof ska betraktas som en del av den skada som orsakats genom denna naturkatastrof.

2. I denna förordning avses med *större naturkatastrof* en naturkatastrof som i en bidragsberättigad stat leder till direkta skador som uppskattas överstiga 3 000 000 000 EUR i 2011 års priser eller utgöra mer än 0,6 % av dess BNI.

2a. I denna förordning avses med ett *större hot mot folkhälsan* sådana livshotande eller på annat sätt allvarliga hot av biologiskt ursprung mot människors hälsa i en bidragsberättigad stat som allvarligt drabbar människors hälsa och som kräver beslutsamma åtgärder för att begränsa ytterligare spridning, som leder till en offentlig ekonomisk börda för den bidragsberättigade staten för nödåtgärder som uppskattas överstiga 1 500 000 000 EUR i 2011 års priser eller utgöra mer än 0,3 % av dess BNI.

3. I denna förordning avses med *regional naturkatastrof* en naturkatastrof som i en region på Nuts 2-nivå i en bidragsberättigad stat leder till direkta skador som överstiger 1,5 % av den regionens bruttonationalprodukt (BNP).

Med avvikelse från första stycket, om den berörda regionen där en naturkatastrof har inträffat är ett yttersta randområde i den mening som avses i artikel 349 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, ska med *regional naturkatastrof* avses varje naturkatastrof som leder till direkta skador som överstiger 1 % av det områdets BNP.

Om naturkatastrofen berör flera regioner på Nuts 2-nivå ska tröskelvärdet tillämpas på dessa regioners genomsnittliga BNP, viktat efter andelen av den totala skadan i varje region.

4. Biståndet från fonden får också tas i anspråk för en naturkatastrof i en bidragsberättigad stat som även utgör en större naturkatastrof i en angränsande bidragsberättigad stat.

5. Vid tillämpningen av denna artikel ska harmoniserade statistiska uppgifter från Eurostat användas.”

2. Artikel 3.1 och 3.2 ska ersättas med följande:

”1. Biståndet ska ha formen av ett finansiellt bidrag från fonden. För varje bidragsberättigande katastrof eller hot ska ett enda finansiellt bidrag beviljas den bidragsberättigade staten.

2. Fonden ska ha som syfte att komplettera de berörda staternas egna insatser och täcka en del av deras offentliga utgifter och därmed hjälpa den bidragsberättigade staten att, beroende på den bidragsberättigande katastrofens eller det bidragsberättigande hotets art, genomföra följande väsentliga nöd- och återställningsinsatser:

- a) Återställa infrastruktur och installationer i fungerande skick på områdena energi, vattenförsörjning och avloppsvatten, telekommunikationer, transporter, hälsa och utbildning.
- b) Tillhandahålla tillfälliga bostäder och finansiera räddningstjänst för att tillgodose den berörda befolkningens behov.
- c) Säkerställa förebyggande infrastruktur och vidta åtgärder för att skydda kulturarvet.
- d) Röja katastrofdrabbade områden, inklusive naturområden, om lämpligt i linje med ekosystembaserade metoder, samt omedelbart återställa drabbade naturområden för att undvika omedelbara effekter från jorderosion.
- e) Åtgärder som syftar till att skyndsamt tillhandahålla bistånd, inbegripet medicinskt bistånd, till den befolkning som drabbats av ett större hot mot folkhälsan och till skydd för den befolkning som riskerar att drabbas, inbegripet förebyggande, övervakning eller begränsning av sjukdomsspridning, bekämpning av allvarliga risker för folkhälsan eller lindring av deras inverkan på folkhälsan.

Vid tillämpningen av första stycket a avses med *återställa i fungerande skick* att återställa infrastrukturen och installationerna till det skick som de befann sig i före naturkatastrofen. Om det inte är juridiskt möjligt eller ekonomiskt motiverat att återställa det skick som förelåg före naturkatastrofen, eller om mottagarstaten beslutar att omlokalisera eller förbättra den drabbade infrastrukturen eller de drabbade installationerna för att därigenom förbättra förmågan att motstå framtida naturkatastrofer, får fonden endast bidra till kostnaderna upp till de uppskattade kostnaderna för att återställa skicket före katastrofen.

Kostnader som överstiger den nivå av kostnader som avses i andra stycket ska finansieras av mottagarstaten själv eller om möjligt från andra unionsfonder.

Vid tillämpningen av första stycket b avses med *tillfälliga bostäder* inkvartering tills den berörda befolkningen kan återvända till sina ursprungliga bostäder efter reparation eller ombyggnad.”

3. Artikel 4a.2 ska ersättas med följande:

”2. Förskottet får inte överstiga 25 % av det förväntade finansiella bidraget och får aldrig överstiga 100 000 000 EUR. När det slutliga finansiella bidraget har fastställts ska kommissionen beakta summan av förskottet innan saldot av det finansiella bidraget betalas ut. Kommissionen ska återkräva felaktigt utbetalade förskott.”

4. Artikel 8.3 ska ersättas med följande:

”3. Senast sex månader efter utgången av den period på 18 månader som avses i punkt 1 ska mottagarstaten lämna en rapport om genomförandet av det finansiella bidraget från fonden, tillsammans med en redovisning som motiverar utgifterna och med uppgifter om alla andra källor till finansiering som har tagits emot för de berörda insatserna, inbegripet ersättning från försäkringar och från tredje part.

Rapporten om genomförandet ska, beroende på den bidragsberättigande katastrofens eller det bidragsberättigande hotets art, ange uppgifter om

- a) vilka förebyggande åtgärder som mottagarstaten vidtagit eller föreslagit för att minska de framtida skadornas omfattning och i möjligaste mån undvika upprepning av liknande naturkatastrofer eller hot mot folkhälsan, inklusive genom användning av de europeiska struktur- och investeringsfonderna för detta ändamål,
- b) hur långt genomförandet av relevant unionslagstiftning om förebyggande och hantering av katastrofrisker har kommit,
- c) erfarenheterna från katastrofen eller hotet och om de åtgärder som vidtagits eller föreslagits för att säkerställa miljöskydd och motståndskraft när det gäller klimatförändringar, naturkatastrofer och hot mot folkhälsan, och
- d) andra relevanta upplysningar om förebyggande och begränsande åtgärder som vidtagits med hänsyn till naturkatastrofens eller folkhälsohotets art.

Rapporten om genomförandet ska åtföljas av ett yttrande från ett oberoende revisionsorgan, upprättat i enlighet med internationellt accepterade revisionsstandarder, som visar om den redovisning som motiverar utgifterna ger en sann och rättvisande bild och om det finansiella bidraget från fonden är lagligt och korrekt, i enlighet med artiklarna 59.5 och 60.5 i förordning (EU, Euratom) nr 966/2012.

När det förfarande som avses i första stycket har avslutats ska kommissionen avsluta biståndet från fonden.”

Artikel 2

Denna förordning träder i kraft dagen efter det att den har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Denna förordning är till alla delar bindande och direkt tillämplig i alla medlemsstater.

Utfärdad i Bryssel den 30 mars 2020.

På Europaparlamentets vägnar
D. M. SASSOLI
Ordförande

På rådets vägnar
G. GRLIĆ RADMAN
Ordförande
